

**Regina Smolnik (Hrsg.), ArchaeoMontan 2014. Ergebnisse und Perspektiven.
Internationale Fachtagung Dippoldiswalde 23. bis 25. Oktober 2014. Výsledky a
výhledy. Mezinárodní konference Dippoldiswalde, 23. až 25. říjen 2014**

Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege, Beiheft 29.
332 Seiten, 24 zweisprachige Beiträge mit zahlreichen farbigen Abbildungen, 21 x 28
cm, broschiert (Dresden 2014) – ISBN 978-3-943770-16-2 / € 18,00

Im März 2015 endet das grenzüberschreitende Ziel-3-Projekt „ArchaeoMontan 2012–
2014“. In dem vorliegenden Band werden die Ergebnisse der fachübergreifenden
Untersuchungen des deutsch-tschechischen Projektteams vorgelegt. Sie verdeut-
lichen Bedarf und Potenzial systematischer und vertiefender Forschungen zum
mittelalterlichen Bergbau im Erzgebirgsraum. Das gesamte Vorhaben wird von der
Europäischen Union durch den Europäischen Fonds für regionale Entwicklung über
das Programm Ziel 3/Cíl 3 finanziert.

Vgl. Inhaltsverzeichnis auf den folgenden Seiten

Inhalt / Obsah

REGINA SMOLNIK			
Vorwort / Předmluva	5	LUCIE HARASIM	
		Öffentlichkeitsarbeit im Rahmen des	
		Projektes ArchaeoMontan, Stand 3/2014	95
		Public relations v rámci projektu	
		ArchaeoMontan, stav 3/2014	95
CHRISTIANE HEMKER			
ArchaeoMontan 2012–2014		JIŘÍ CRKAL A MARTIN VOLF	
Drei Jahre grenzüberschreitende Forschungen zum mittelalterlichen Bergbau im Erzgebirgsraum: Archäologie – Geschichte – Natur- und Geoinformationswissenschaften – Ausstellung – Tagung – Publikation	7	Terénní průzkumy v české části území projektu	
ArchaeoMontan 2012–2014		ArchaeoMontan v letech 2012–2014	105
Tři roky přeshraničního výzkumu středověkého hornictví v Krušnohoří: archeologie – historie – přírodní a geoinformační vědy – výstava – konference – publikace	25	Gelände prospektionen im tschechischen Referenzgebiet des	
		Ziel 3-Projektes ArchaeoMontan in den Jahren 2012–2014	112
VOLKMAR SCHOLZ			
Das Sächsische Oberbergamt als Partner im		PETR KOČÁR, ROMANA KOČÁROVÁ, LIBOR PETR,	
Ziel 3-Projekt ArchaeoMontan	35	JIŘÍ CRKAL, KRYŠTOF DERNER A PETR LISSEK	
Vrchní saský báňský úřad jako partner projektu		Rostlinné zbytky z vrcholně středověkých hornických	
ArchaeoMontan programu Cíl 3	40	lokalit Krušných hor	119
		Pflanzenreste aus den hochmittelalterlichen	
		Bergbaustandorten im Erzgebirge	131
VLADIMÍR ŠREIN, PETR BOHDÁLEK, ILJA KNÉSL A BLANKA ŠREINOVÁ			
Výsledky výzkumu na území projektu ArchaeoMontan	45	JIŘÍ CRKAL A MILAN SÝKORA	
Ergebnisse der geologischen Untersuchungen im		Hrad Hasištejn a jeho role v rámci šumburského panství	137
Referenzgebiet des ArchaeoMontan-Projektes	50	Die Burg Hassenstein und ihre Rolle im Rahmen	
		der Schönburger Herrschaft	144
PHILIPP SCHMIDT-REIMANN			
Planung, Organisation und Ablauf der Nassholzkonservierung		PETR LISSEK, KRYŠTOF DERNER, VLADIMÍR ŠREIN,	
im Rahmen des Ziel 3-Projektes ArchaeoMontan	55	PETR BOHDÁLEK A ROMAN KŘIVÁNEK	
Plánování, organizace a postup restaurování vlhkých		Výzkum hornického sídliště Kremsiger v roce 2013	151
dřev v rámci projektu ArchaeoMontan	65	Untersuchung der Bergbausiedlung Kremsiger im Jahre 2013 ..	160
JAN PACINA A VLADIMÍR BRŮNA			
Sběr prostorových dat s využitím bezkontaktních metod ...	69	MICHAELA BALÁŠOVÁ A IVONNE BURGHARDT	
Erfassung von Geodaten mithilfe von		Neznámá listina z roku 1339 jako nejstarší písemný	
nichtinvasiven Messmethoden	76	doklad o těžbě stříbra v českém Krušnohoří	167
		Eine unbekannte Urkunde aus dem Jahr 1339 als	
		ältester schriftlicher Nachweis von Silberbergbau im	
		böhmischem Erzgebirge	175
FANET GÖTTLICH			
Arbeitsspuren im Altbergbau –		HEIDE HÖNIG UND SUSANN LENTZSCH	
dreidimensional dokumentiert	81	Das Bergwerk unter dem Busbahnhof – Beschreibung der unter-	
Trojrozměrná dokumentace práce s hornickým		suchten mittelalterlichen Grubenbaue unter dem Busbahnhof	
nářadím ve starých dolech	89	in Dippoldiswalde, Lkr. Sächsische Schweiz-Osterzgebirge ...	181
		Důl pod autobusovým nádražím – popis prozkoumaného	
		středověkého dolu pod autobusovým nádražím ve městě	
		Dippoldiswalde, okr. Saské Švýcarsko – východní Krušnohoří .	190

MATTHIAS SCHUBERT UND MARTINA WEGNER, MIT EINEM BEITRAG VON CHRISTOPH HERBIG Die Grabung Roter Hirsch – Erste Ergebnisse zur hoch- mittelalterlichen Siedlung der Dippoldiswalder Bergleute ... 195	IVONNE BURGHARDT UND RENGERT ELBURG Bergbauliche Unternehmungen des Zisterzienserklosters Grün- hain (Erzgebirge) im 13. und 14. Jahrhundert – Quellenkritische Untersuchungen und archäologische Prospektionen 267
Archeologický výzkum lokality Roter Hirsch – první výsledky studia sídliště středověkých horníků z Dippoldiswalde 208	Důlní podnikání cisterciáckého kláštera Grünhain v Krušných horách ve 13. a 14. století – kritické studium pramenů a archeologický průzkum 275
PETR HURBÝ, KAREL MALÝ UND MATTHIAS SCHUBERT Naturwissenschaftliche Untersuchungen an Funden der Grabung Roter Hirsch in Dippoldiswalde – Ein Beitrag zu den Grabungsergebnissen 203	THOMAS HELM UND ANDREAS KINNE Relikte des Seifenbergbaus auf Zinn im Raum Eibenstock ... 281
Přírodovědné výzkumy nálezů z průzkumu lokality Roter Hirsch v Dippoldiswalde – příspěvek k výsledkům průzkumu 213	Pozůstatky rýžování cínu v oblasti Eibenstocku 288
FRANK SCHRÖDER Mittelalterlicher Prospektionsbergbau im Pöbeltal bei Schmiedeberg? 215	YVES HOFFMANN UND EVA LORENZ Neue Befunde zum Scharfenberger Silberbergbau des 13. Jahrhunderts 293
Středověká prospekční činnost v údolí Pöbeltal u Schmiedebergu? 223	Nově nalezené pozůstatky dolování stříbra ze 13. století v Scharfenbergu 303
LIANE ALBRECHT UND RENGERT ELBURG Stiefel und Lersen als Bergmannsbekleidung aus dem späten 13. Jahrhundert 229	ERIC DONNER, ERIK POLLER UND ROLF KÄPPLER Magnetische und geoelektrische Messungen im Bereich der hochmittelalterlichen Bergbausiedlung Treppenhauer bei Frankenberg in Sachsen 309
Holínky a kožené nohavice jako oděv horníků z pozdního 13. století 237	Magnetická a geoelektrická měření v oblasti vrcholně středověkého hornického sídliště Treppenhauer u Frankenbergu v Sasku 313
THORSTEN WESTPHAL, KARL-UWE HEUßNER UND CHRISTOPH HERBIG Holz am Berg – Holz im Bergwerk 243	JAN TAJER A TOMÁŠ VYLITA Karlovarský vřídlovec jako nerostná surovina 317
Dřevo na hoře – dřevo v dole 252	Der Karlsbader Sprudelstein als Rohstoff 324
JOHANN FRIEDRICH TOLKSdorf, RENGERT ELBURG UND HANNES KNAPP Stand der Forschung zur holozänen, insbesondere mittelalterlichen Landschaftsgeschichte im Erzgebirge und erste Ergebnisse einer Fallstudie bei Niederpöbel, Lkr. Sächsische Schweiz-Osterzgebirge 257	Anhang / Příloha
Stav výzkumu holocenního, především středověkého vývoje krajiny v Krušných horách a první výsledky případové studie pro lokalitu Niederpöbel (okr. Saské Švýcarsko – východní Krušnohoří) 264	Autorenverzeichnis / Seznam autorů 329
	Abbildungsnachweis / Seznam vyobrazení 331